

Cantafabule

Șerban Foarță
Andrei Ujică

Texte
pentru
Phoenix

3
TREI

Cuvânt-înainte

*Everywhere's somewhere,
and everywhere's the same, really,
and wherever you are is where it's at.*

John Lennon, New York, 1972

Așa cum tinerii din Liverpool știau, atunci când priveau în larg de pe cheiul portului, că pe malul celălalt e America, așa am știut și noi când am coborât din tren la Jimbolia, în urmă cu vreo cincizeci de ani, și-am fost luați în primire de un soldat care ne-a însoțit cu pușca pe umăr până la adresa amicului ce uitase să ne aștepte la gară, că dincolo de pichetul de grăniceri începe Occidentul. Amicul uituc era însă doar un intermediar. El urma să ne conducă la cel care constituia scopul vizitei noastre: Jonathan X Uranus, scriitorul de avangardă ajuns prin meandrele istoriei părintele Mihail Avramescu, parohul ortodox al acelei urbe de frontieră, mazilit într-un cotlon catolic din pusta Banatului. Literat, teolog și cabalist, amfitrionul nostru avea o aură de inițiat, cuvânt ce are din timp în timp o greutate aparte. Pentru noi, drumurile

la Jimbolia însemnau ceea ce erau pentru alții călătoriile în India.

Când ne-a propus Nicu Covaci, în 1974, să scriem un libret pentru o operă rock, a cărei muzică o avea deja, împreună cu băieții lui, în lucru, el s-a pliat fără să știe pe o parte din înclinațiile noastre. Era un gen nou, subversiv, electric, în care ne puteam desfășura predilecția, acută în epocă, pentru simboluri, arcanе și lexic înțesat de sensuri arhaice. Pornind de la numele formației, am imaginat un bestiar a cărui încoronare urma să fie un imn adus păsării Phoenix. Tentantă era și perspectiva strecurării unui conținut ezoteric într-un înveliș de mare audiență. Ideea să ascuți texte cu referințe la canonul medieval, cântate pe stadioane pline, era fascinantă chiar și într-o vreme când poezia nu ducea lipsă de cititori. Anii '60-'70 ai secolului trecut făceau însă falsa promisiune că viitorul ar fi un proiect cultural. Acesta era aerul timpului din care s-a născut *Cantafabule*.

Imediat după ce a apărut albumul, în 1975, la Electrecord, ne-am gândit să folosim momentul și să încercăm să debutăm editorial. Eram puși amândoi pe lista scriitorilor nepublicabili în volum, fiind taxați drept evazionști. Dar nici așa, cu toată difuzarea muzicală în masă, editurile consacrate nu au fost dispuse să ne publice. În ciuda platoșei arhaice și a muzicii românești, *Cantafabule* rămânea emanația unui curent occidental, iar noi, în continuare, la fel de suspecti. A trebuit să apelăm la ultima soluție rămasă la dispoziție, și anume Editura Litera. Era singura care tipărea pe atunci fel de fel de încercări literare pe banii autorilor. Faptul că era vorba totuși de o plachetă

din care o bună parte a poeziilor apăruseră deja, cântate – pe disc, dar și la radio –, ne-a ajutat până la urmă să trecem de furcile cenzurii. Alesesem și un titlu ce ușura asocierea. În lectura noastră, el avea un dublu sens: afirmarea faptului că am scris pentru muzică, dar și că acestea sunt texte, în accepția semiotică a termenului, scrise pentru pasărea Phoenix.

Texte pentru Phoenix a apărut în 1976 după ce le-am stat pe cap până la exasperare zețarilor de la Întreprinderea Poligrafică din Timișoara pentru corecturi repetate în matrița cu litere de plumb. Cultul pe care-l aveam pentru pagina tipărită ne-a făcut să nu reproducem în volum ad litteram versurile de pe disc, ci versiunile literare ale acestora, eliberate de constrângerile de metrică ale liniilor melodice. Aceste modificări, inclusiv un număr de poeme noi, îi aparțin în cea mai mare parte lui Șerban Foarță. Un text în proză, ce ar fi descris războiul fiarelor, *Zoomahia*, urma să fie compus de Andrei Ujică. El n-a putut fi terminat la timp. Dacă versurile care alcătuiesc libretul la *Cantafabule*, concepute din același nor de gânduri, lecturi și vorbe, au fost semnate toate împreună (conform modelului etalon de colaborare de acest tip în epocă, Lennon/McCartney), pentru volum s-a luat decizia unei precizări mai detaliate a copyrightului. Ceea ce s-a făcut într-un antet. Altminteri, pentru păstrarea intențiilor canonice ce decurgeau din subiect, s-a renunțat la tipărirea numelor autorilor pe copertă. Acolo, sub inscripția *Texte pentru Phoenix*, a fost reprodus cu mâna de amicul nostru, pe atunci tânăr grafician, Iosif Stroia, soarele emblematic de pe pagina de titlu a utopiei lui Tommaso Campanella, *Civitas Solis*.

Cartea de față este așadar o reeditare a celei dintâi ediții *Texte pentru Phoenix*, Editura Litera, 1976, la care s-au adăugat versurile așa cum au fost ele cântate — *Cantafabule*, împreună cu ilustrațiile ce nu au mai apărut pe coperta discului, așa cum fusese prevăzut. Interiorul copertei duble a albumului trebuia să conțină versurile melodiilor, încadrate de desene suplimentare de Lili (astăzi, Elisabeth Ochsenfeld) și Valeriu Sepi, după cum semneau împreună atunci. E vorba deci de o dublă restituire: a ediției originale a cărții și a graficii albumului, care nu a văzut niciodată până acum lumina tiparului.

AUTORII